

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા એપ્રિલ - 2011

અભ્યાસક્રમ : અનુસ્નાતકપદવી અભ્યાસક્રમ (M.A.)
નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : સમાજશાસ્ત્રીય સિદ્ધાંતો ભાગ-૧ (MSO-01)
તારીખ : 20/04/2011
સમય : 11.00 to 02.00
સૂચના : (1) કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના જવાબ આપો. **કુલ ગુણ : 70**
(2) બધાજ પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

-
- પ્રશ્ન:-1 સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ આપી સમાજશાસ્ત્રનું અભ્યાસક્ષેત્ર જણાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-2 કાર્યાત્મકવાદમાં ઓગસ્ટ કોમ્ટનું પ્રદાન લખો. (14)
- પ્રશ્ન:-3 કાર્યાત્મકવાદમાં વિલ્હેડ પેરેટોનો ફાળો લખો. (14)
- પ્રશ્ન:-4 ટાલકોટ પાર્સન્સનું AGIL મોડેલ વિશે સમજાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-5 રોબર્ટ મર્ટનના કાર્યાત્મકવાદી વિશ્લેષણ અંગેના મુદ્દાઓ સમજાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-6 કાર્લમાર્ક્સનો દ્રન્દ્રાત્મક ભૌતિકવાદ સમજાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-7 પ્રતિકાત્મક આંતરક્રિયાવાદમાં હર્બર્ટ બ્લુમરનું પ્રદાન જણાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-8 ઘટનાશાસ્ત્રનો અર્થ લખી ઘટનાશાસ્ત્રની વિશેષતાઓ રજૂ કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-9 વર્ગ સંઘર્ષ વિશેના હહેન્ડોર્ફના વિચારો રજૂ કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-10 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (14)
1. કાર્યાત્મકવાદમાં હર્બર્ટ સ્પેન્સરનો ફાળો
  2. વર્ગ અને વર્ગ સંઘર્ષ
  3. લૂઈસ કોઝરે દર્શાવેલા સંઘર્ષના કાર્યો
  4. દર્પણ સ્વત્વનો ખ્યાલ
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા એપ્રિલ - 2011

અભ્યાસક્રમ : અનુસ્નાતકપદવી અભ્યાસક્રમ (M.A.)

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : સમાજશાસ્ત્રીય સંશોધન પદ્ધતિઓ (MSO-02)

તારીખ : 23/04/2011

સમય : 11.00 to 02.00

સૂચના : (1) કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(2) બધાજ પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

કુલ ગુણ : 70

પ્રશ્ન:-1	સમાજશાસ્ત્રનું સ્વરૂપ જણાવો.	(14)
પ્રશ્ન:-2	સામાજિક સંશોધનની વ્યાખ્યા લખી. સંશોધનની રૂપરેખા વર્ણવો.	(14)
પ્રશ્ન:-3	નિરીક્ષણનો અર્થ અને લક્ષણો લખી, નિરીક્ષણના પ્રકાર તરીકે સહભાગી નિરીક્ષણ વિશે સમજાવો.	(14)
પ્રશ્ન:-4	પ્રશ્નાવલીના ગુણધર્મો લખી, તેના લક્ષણો અને મર્યાદાઓ રજૂ કરો.	(14)
પ્રશ્ન:-5	મુલાકાત પ્રયુક્તિના લક્ષણો દર્શાવી, મુલાકાત એક પ્રક્રિયા તરીકે વર્ણવો.	(14)
પ્રશ્ન:-6	વ્યક્તિગત તપાસ પ્રયુક્તિની ખાસિયતો, રીતો અને મહત્વ જણાવો.	(14)
પ્રશ્ન:-7	આંકડાશાસ્ત્રનો ખ્યાલ સમજાવી, તેના હેતુઓ અને મર્યાદા વિશે વિગતે રજૂઆત કરો.	(14)
પ્રશ્ન:-8	વ્યક્તિ અભ્યાસની વ્યાખ્યા લખી, પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ વ્યક્તિ અભ્યાસ વિશે વિસ્તારથી લખો.	(14)
પ્રશ્ન:-9	નીચેની માહિતી ઉપરથી પ્રમાણિત વિચલન શોધો.	(14)

પ્રાપ્તિ X	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
આવૃત્તિ F	2	6	12	13	17	15	15	10	6	4

પ્રશ્ન:-10 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) (14)

1. નિદર્શનના લક્ષણો
2. મુલાકાત માર્ગદર્શિકા
3. આંકડાશાસ્ત્રના ઉપકરણો
4. આવૃત્તિ વિતરણ

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા એપ્રિલ - 2011

અભ્યાસક્રમ : અનુસ્નાતકપદવી અભ્યાસક્રમ (M.A.)

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : ભારતીય સમાજશાસ્ત્ર (MSO-03)

તારીખ : 24/04/2011

સમય : 11.00 to 02.00

સૂચના : (1) કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(2) બધાજ પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

કુલ ગુણ : 70

-
- પ્રશ્ન:-1 રામપુર ગામના અભ્યાસ ધ્વારા શ્રી નિવાસે ગામમાં એકતા અને સંઘર્ષનો ખ્યાલ સમજાવો (14)
- પ્રશ્ન:-2 શ્રી નિવાસનો પવિત્ર તથા અપવિત્રના ખ્યાલની સમજૂતી આપો. (14)
- પ્રશ્ન:-3 પછાતપણાનો અર્થ સમજાવી ભારતમાં પછાતપણું દૂર કરવાના મુદ્દાઓની સમજૂતી આપો. (14)
- પ્રશ્ન:-4 શ્રી નિવાસનો સામાજિક ગતિશીલતાનો ખ્યાલ સમજાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-5 જ્ઞાતિનો અર્થ સમજાવી, જ્ઞાતિના વિવિધ લક્ષણોની ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-6 સંયુક્ત કુટુંબનો અર્થ સમજાવી, સંયુક્ત કુટુંબના વિવિધ પાસાઓની સમજૂતી આપો. (14)
- પ્રશ્ન:-7 અસ્પૃશ્યતા અટલે શું ? ભારતમાં પર્વતતી અસ્પૃશ્યતાની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-8 ધુર્યેના અભ્યાસની પદ્ધતિ અને વ્યાપની સમજૂતી આપો. (14)
- પ્રશ્ન:-9 ભારતમાં શિક્ષણવ્યવસ્થાના સ્વરૂપની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-10 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (14)
- (1) વ્યાપક સમાજ અને શિક્ષણ વ્યવસ્થા
  - (2) શ્રી નિવાસનો સંસ્કૃતિકરણનો ખ્યાલ
  - (3) સામાજિક ગતિશીલતા
  - (4) વર્ચસ્વાપ્રાપ્ત જ્ઞાતિ
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા એપ્રિલ - 2011

અભ્યાસક્રમ : અનુસ્નાતકપદવી અભ્યાસક્રમ (M.A.)

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : જાતિ અને સમાજ (MSO-04)

તારીખ : 25/04/2011

સમય : 11.00 to 02.00

સૂચના : (1) તમામ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(2) કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

કુલ ગુણ : 70

-
- પ્રશ્ન:-1 સ્ત્રી અભ્યાસનો અર્થ લખી, સ્ત્રીઓની પરિસ્થિતિને માપવા માટેના માપદંડો લખો. (14)
- પ્રશ્ન:-2 નારી અભ્યાસોની જરૂરિયાનો વર્ણવો. (14)
- પ્રશ્ન:-3 નારીવાદી સિદ્ધાંતો ટૂંકમાં લખો. (14)
- પ્રશ્ન:-4 ભકિત સંપ્રદાય અને સ્ત્રીનાં દરજ્જોની ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-5 ભારતના નવનિર્માણ અને કલ્યાણકારી સર્જનમાં શ્રીમતી એનીબેસન્ટનો ફાળો લખો. (14)
- પ્રશ્ન:-6 સ્વતંત્ર ભારતમાં સ્ત્રીઓનો રાજકીય દરજ્જો વર્ણવો. (14)
- પ્રશ્ન:-7 સ્ત્રી અત્યાચારની સૈદ્ધાંતિક સમજૂતી આપી કૌટુંબિક હિંસાનું સ્વરૂપ દર્શાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-8 સ્ત્રીઓ પર થતા અત્યાચારના નિવારણ તરીકે ભરણપોષણ સંબંધિત અધિકાર વિશે વિગતે લખો. (14)
- પ્રશ્ન:-9 આત્મહત્યાની સમસ્યાનો ખ્યાલ સમજાવી આત્મહત્યાની સમસ્યાનું નિવારણ જણાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-10 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)
- (1) સ્ત્રી અધિકારિતાનાં પરિબળો
  - (2) વિદેશમાં થયેલા સ્ત્રી અભ્યાસો
  - (3) સ્વતંત્ર ભારતમાં લગ્ન ક્ષેત્રે સ્ત્રીનો દરજ્જો
  - (4) ભૂણ હત્યાનાં કારણો
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા એપ્રિલ - 2011

અભ્યાસક્રમ : અનુસ્નાતકપદવી અભ્યાસક્રમ (M.A.)

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : સમાજશાસ્ત્રીય સિધ્ધાંતો (MSO-05)

તારીખ : 26/04/2011

સમય : 11.00 to 02.00

સૂચના : (1) ગમે તે પાંચ જવાબ આપો.
(2) બધાં જ પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

કુલ ગુણ : 70

-
- પ્રશ્ન:-1 જ્ઞાનના સમાજશાસ્ત્રની પરિભાષા લખી, ભારતનું વિશ્વને જુદાં જુદાં ક્ષેત્રે કરેલ પ્રદાન જણાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-2 રોબર્ટ મર્ટનના જ્ઞાનના સમાજશાસ્ત્રમાં પ્રદાન જણાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-3 એડમંડ હર્સેલ અને આલ્ફ્રેડ શુટ્ઝના એથનોમેથોડોલોજીના સંદર્ભમાં વિચારો સ્પષ્ટ કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-4 લૂકાચના વિચારપ્રવાહના તબક્કા સમજાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-5 ગ્રામશીની વિચારસરણી સંક્ષિપ્તમાં લખો. (14)
- પ્રશ્ન:-6 યોર્ગેન હાબરમાસના મતે સંસ્કૃતિના ઉત્ક્રાંતિ વિશે સમજાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-7 હર્બેટ મારકયુસ અને ફોઈડના વિચારોનો સમન્વય તમારા મતે સ્પષ્ટ કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-8 લૂઈ આલ્યુઝરના મતે કેળવણીની વ્યવસ્થાનું વિશ્લેષણ રજૂ કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-9 મિશેલ ફૂકોનો બૈદ્ધિક વારસો લેખન કાર્ય વિશે વિગતે લખો. (14)
- પ્રશ્ન:-10 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) (14)
- (1) મિશેલ ફૂકોના મતે પ્રગતિ અને આધુનિકતા
  - (2) એટોનિયો ગ્રામશીનું જીવનકાર્ય
  - (3) યોર્ગેન હાબરમાસનો સંસ્કૃતિ અંગેનો દૃષ્ટિકોણ
  - (4) એથનોમેથોડોલોજીના અભિગમના સ્ત્રોતો
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા એપ્રિલ - 2011

અભ્યાસક્રમ : અનુસ્નાતકપદવી અભ્યાસક્રમ (M.A.)

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : નગર સમાજશાસ્ત્ર (MSO-06)

તારીખ : 25/04/2011

સમય : 11.00 to 02.00

સૂચના : (1) કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(2) બધાજ પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

કુલ ગુણ : 70

-
- પ્રશ્ન:-1 નગર સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ સમજાવી નગર સમાજશાસ્ત્રની સંશોધન પદ્ધતિઓ સમજાવો (14)
- પ્રશ્ન:-2 ભારતમાં નગર સમાજશાસ્ત્રના ઉદ્ભવ અને વિકાસની સમજૂતી આપો. (14)
- પ્રશ્ન:-3 જ્ઞાતિનો અર્થ સમજાવી, જ્ઞાતિના લક્ષણોની સમજૂતી આપો. (14)
- પ્રશ્ન:-4 નગરોના સંયુક્ત કુટુંબમાં આવેલા પરિવર્તનોની ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-5 ગંદાવસવાટો એટલે શું ? ગંદાવસવાટોના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-6 માનસિક વિકૃતિનો અર્થ સમજાવી, માનસિક વિકૃતિના પ્રકારોની સમજૂતી આપો. (14)
- પ્રશ્ન:-7 નગરમાં વસવાટોનાં પ્રશ્નો હલ કરવા માટેના સરકારી પ્રયોસોની ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-8 ભિક્ષાવૃત્તિનો અર્થ સમજાવી, ભિક્ષાવૃત્તિના જવાબદાર કારણોની ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-9 વેશ્યાવૃત્તિનો અર્થ સમજાવી, વેશ્યાવૃત્તિ માટેના જવાબદાર કારણોની ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-10 ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે) (14)
- (1) ભારતના નગરોમાં કુટુંબવ્યવસ્થા
- (2) પ્રદૂષણ
- (3) બાળગુનાઓનું પ્રમાણ
- (4) નગરસમુદાય અને ગ્રામસમુદાય
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા એપ્રિલ - 2011

અભ્યાસક્રમ : અનુસ્નાતકપદવી અભ્યાસક્રમ (M.A.)

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : પર્યાવરણનું સમાજશાસ્ત્ર (MSO-07)

તારીખ : 28/04/2011

સમય : 11.00 to 02.00

સૂચના : (1) કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(2) બધાજ પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

કુલ ગુણ : 70

-
- પ્રશ્ન:-1 પર્યાવરણ અને પરિસ્થિતિ વિજ્ઞાન વિશે સમજૂતી આપો. (14)
- પ્રશ્ન:-2 પ્રદૂષણનો અર્થ આપી, પ્રદૂષણ થવાના કારણો સવિસ્તાર જણાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-3 ઔદ્યોગિક અને ટકાઉ વિકાસની શક્યતા અંગે વિસ્તૃત છણાવટ કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-4 ભારતમાં થયેલ વિવિધ આંદોલનો વિશે લખો. (14)
- પ્રશ્ન:-5 પર્યાવરણ નીતિ વિશે સંક્ષિપ્તમાં લખો. (14)
- પ્રશ્ન:-6 સંપત્તિની વ્યાખ્યા આપી, સંપત્તિના ઉપયોગોને અસર કરતા પરિબળો જણાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-7 પ્રદૂષણ નિવારણ માટેના પગલાં રજૂ કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-8 સંશાધન વપરાશની તરાહ વર્ણવો. (14)
- પ્રશ્ન:-9 ભારતમાં શક્તિઉર્જાના સાધનો જણાવી, આ સાધનોના વિકાસ અંગે ટૂંકમાં ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-10 ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈ પણ બે)
1. પર્યાવરણ જાગૃતિ કાર્યક્રમો
  2. વસ્તી વધારાના લાક્ષણિકતા
  3. પર્યાવરણના સમાજશાસ્ત્રનું મહત્ત્વ
  4. નર્મદા આંદોલન
-

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી
સત્રાંત પરીક્ષા એપ્રિલ - 2011

અભ્યાસક્રમ : અનુસ્નાતકપદવી અભ્યાસક્રમ (M.A.)

નોંધણી નંબર : _____

પાઠ્યક્રમ : પર્યાવરણનું સમાજશાસ્ત્ર (MSO-08)

તારીખ : 29/04/2011

સમય : 11.00 to 02.00

સૂચના : (1) ગમે તે પાંચ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.
(2) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સમાન છે.

કુલ ગુણ : 70

-
- પ્રશ્ન:-1 સામાજિક ક્રિયાનો અર્થ સમજાવી તે અંગેના સમાજશાસ્ત્રીય સિદ્ધાંતોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-2 ક્રિયાના સમાજશાસ્ત્રનો અર્થ સમજાવી સ્વરૂપ સમજાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-3 સામાજિક સંશોધનનો અર્થ સમજાવી સામાજિક સંશોધનના વિવિધ તબક્કાઓની ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-4 સામાજિક આંદોલનનો અર્થ સમજાવી, તેના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-5 ગુજરાતમાં નારી-આંદોલનની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-6 ઉત્પાદકીય શ્રમ એટલે શું ? તેની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-7 શ્રમ સંગઠનને કારણે લોકજીવનમાં આવેલ પરિવર્તન સમજાવો. (14)
- પ્રશ્ન:-8 સ્વૈચ્છિક સંસ્થાનો અર્થ સમજાવી સ્વૈચ્છિક સંસ્થાના અભિગમોની ચર્ચા કરો. (14)
- પ્રશ્ન:-9 જિલ્લાપંચાયતોના કાર્યોની વિસ્તૃત માહિતી આપો. (14)
- પ્રશ્ન:-10 ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (14)
1. સામાજિક સ્થિતિશાસ્ત્ર અને ગણિતશાસ્ત્ર
  2. ભારતીય શ્રમિક ચળવળનાં લક્ષણો.
  3. લોક ભાગીદારીની સમાજિક રચનાતંત્ર ઉપરની અસરો.
  4. ઉદ્ભવાદી નારીવાદ
-